



Nro 3 Maaliskuu 2021

Koivistolaisten kotiseutulehti vuodesta 1944 lähtien

KOIVISTON viesti

Tiijjät sie?

Justii nyt, ko istun täs konnee ääres naputtelemas tuoho valkiaa avaruutee uutta kysymystä Viesti sinisel markinaalil, Marini hallitus joutuu mone muu asja lisäks pohtimaa tykönnää, et voijjaaks nyt täs virukse vai-vaammas maailmas myö tääl Suomes suorittaa huhtikuu 18. päivän kuntavaalit vai pittääks niitä siirtää, niiko o pitänt siirtää monta muutakii tapahtummaa - niiko esmerkiks Koivisto sankarhautoi uuvvellee käyttöö vihkiminekkii - tuonemmaks.

Äänestäminehä alu alke tarkotti sanamukases ääne käyttämistä. Ko pit päättää, kui pitäis mänetellä jossai asjas, näi vai noi, ni käytettii ääntä - huuvvettii! Se ehotus, mikä sai äänekkäämmät kurkut taaksee, se ratkas: näi myö tehää! (Mei etuskunnastha välitettyi tv-ohjelmii katsoes tuntuu välist silt, et jotkut kansaetustajat luuloot, et niihä sitä pitäis etelleeki tehä.)

Ääni o ikivanha suome sana, samate ko sen karjalakieline vastinekkii, eän. Aika mielekiintosta, et sen sukulaissana unkari kielel ének tarkottaa ”laulu”. Mut verpi äänestää o suomekieleele omaksuttu vast 1860-luvul.

Kansa ei ainaskaa Koivistol haastant vaalei tarkottaessaa äänestämää mänemisest - mitä sannaaiemmi käytettii tuost melkee pyhäst toimituksest? Mitä mäntii tekemää, ko eihä lukutaito olt iha nii yleistä, ko nykysi nii, et sillo ei käytetty numeroi vaalisetelii täytettäes.

Jo Aleksanter II:se kool kutsumiste valtiopäivii yhteyvves annetti määräyksii kunallishallinnost maaseuvvul. Koivistol ei nii vaa pietty kiirettä näis asjois. Viipuri maa-herra piti uhata koivistolaisii kunno sakol, enneko herättii toimimaa. Jo 1916 ehotettii, et joistai kylist muutostettais Kauppala. Millo sit se kauppalavihtointii perustettii? Ja mist kylist se muo’ostettii? Kuka valittii ensimmäeks Kauppala johtajaks?

Akut sie Aussaat näihi kysymyksii vastata, ni paappas viestii Viestil, kerro, mist si ne tiijjot löysit ja sit vaa oma nimi al ja ”kirja kannet kii”!

Martti Piela

Lotta Eeva Ratian muistelu

maaliskuun 13 päivä 1940

Olin Säkkijärven ja Virolahden rannikolla, kun radiosta klo 11.00 ilmoitettiin:

Rauha on tullut !

Sydäntä kouraisi tämä uutinen, ei enää pääsyä kotiin Humaljoelle.

Olen unohtanut emännän, sekä talon nimen, jonka tienhaaraan kuorma-auto minut yksin jätti. Talo oli hieman kauempana tiestä. Lempi Rokka tuli myös tähän taloon. Talosta noin kilometri rantaan päin oli seurojentalo. Se oli harmaa ja hatara, nimikin unohtunut. Sisällä myrskylyhty nurkassa ja ikkunat peitettynä, kuten rintaman läheisyydessä pitikin olla.

Maalaistalon tuvassa tehtiin päivällä voileipiä n. 100 – 200 kpl. Voita sipaistiin näön vuoksi ja kurrijuuston pala päälle. Eivät ne hääppöisiä olleet, mutta ruokapula oli suuri ja annokset pieniä. Onneksi oli ruisleipää, joka antoi vähän voimaa sotilaille.

Iltopäivällä laitettiin leipälaatikot vesikelkkaan ja työnnettiin se seurantalolle. Iso pöytä oli tarjoilutiskinä ja leipien viereen laitettiin teekattila. Väsyneitä ja valvoneita sotapoikia tuli ”lepäämään”, jotkut eivät jaksaneet edes syödä, taikka juoda lämmintä teetä, nukkuivat vain. Moni nukkui melkein seisaaltaan ja olivat tyytyväisiä kun saivat oikaista itsensä lattialle. Siinä sivussa kohentelin monen pojan päänalusta paremmaksi. Tuosta kohentelusta eivät edes heränneet.

Aamuhämärissä taas leipälaatikkoja hakemaan. Leivät oli syöty ja pojat poissa. Seuraavana päivänä taas uudet pojat nukkuivat lattialla ja leivät syöty.

Kolme päivää rauhansanomasta alkoi Virolahden saarista tulla evakkoja. Kävelivät jonossa, ei ollut lehtiä eikä



lampaita, vaan vuohia, kanoja ja kissoja. Muskaleet selässä nousivat jäältä rantaan. Saivat leipää ja teetä. Toiset jatkoivat vain matkaa, sanoen täytyy kulkea jonon mukana.

Minuakin itketti surkea tilanne, jalkani olivat märkinä ja oli kylmä, muistona vielä menetetty koti Varsamäellä. Ruuan puutekin harmitti, kun ei ollut muuta annettavaa kuin leipäpala ja teetä.

Kuorma-autolla, sekin ikäloppu, noukittiin lottia eri paikoista. Lempi Rokka ja Anni Hirvonen olivat jo autossa, kun minä sinne kiipesin 18.3.1940. Kyydissä oli muitakin lottia, joita en tuntenut.

Meidät kuljetettiin Haminaan. Siellä oli sekava tilanne ja jossain ”seinänpöytä” torkuttiin. Taas noustiin lavalle ja kylmään pakkaseen. Matkasimme Kyminlinnaan. Ruokaa ei saatu, vaan heti hellaa pesemään ja siivoamaan. Saatiin tuli hel-

laan, mutta annettiin vain paleltuneita lanttuja. Näitkö syödään ?

Laitoimme Lempin ja Annin asialle. He ”löysivät” leipää ja potaatteja. Meillä poloisilla oli kuin joulujoulou 19.3.1940. Sitten kylmälle parvelle nukkumaan, vain ohut viltti peitoksi.

Toisena päivänä pääsimmekin Kymin Korkeakosken koululle, jossa oli lämmintä ja sauna. Lottia oli eri paikkakunnilta koottuna mm. Lempi Rokka, siskoni Saara Rattia ja minä Humaljoelta, Lempi ja Helvi Uuttu Uudenkirkon Inosta, Dagmar Roimala Miehikkälästä, Tyyne Hietala Yläurpalasta, ja Anni Hirvonen Karhulan Sunilasta. Anni oli kotitalousopettaja ja jäi Sunilaan opettajaksi.

Olimme myös toisella koululla jossa muonitettiin nuoria alokkaita ja työvelvollisia. Saunan padassa kuumennettiin pesu- ja tiskivedet.

Eihän työ raskasta ollut, kun oli koettu ras-kaampiakin työrupeamia ja niistä selvitty. Tässä oltiin pari viikkoa.

Taas tuli siirto Kymin Kierikkalaan. Sinne oli kallion kupeeseen rakennettu parakki, jossa ruokailivat Parikan metsään, Kymijoen varteen tankkiesteitä rakentavat työvelvolliset. Työ jatkui juhannukseen asti, kunnes työmaa lopetettiin, ehkä tarpeettomana. Työvelvollisia oli paljon mm. Pohjanmaalta.

Pääsin siviiliin kesäkuussa 1941.

Äitini muistivihkosta kirjannut Pirjo Jack-Vihanto.

Äiti oli Humaljoella lottakurssilla ja päättäjät olivat 3.2.1938. Humaljoen lotat kuuluivat Koiviston lottapiiriin.

Vuosikokous erityisjärjestelyin

Tänä erikoisena korona-vuonna yhdistysten vuosikokoukset joudutaan järjestämään erityisjärjestelyin. Niin myös Suomen Koivisto-Seura ry:n sääntömääräinen vuosikokous, joka on allakoitu pidettäväksi lauantaina 24.4.2021 klo 11:00. Mikäli kokoontumisrajoituksia ei ole tuohon päivään mennessä peruttu, järjestetään kokous etäyhteyksin. Kokouspaikka on Turun Karjalatalo, jonne paikan päälle voi mennä kuusi henkilöä. Käytännössä paikalla on seuran puheenjohtaja Eija Tuominen, kokouksen puheenjohtajaksi kutsuttu, seuramme sihteeri Jorma Kallonen, joka toivon mukaan tulee valituksi myös vuosikokouksen sihteeriksi. Kati Hovi hoi-

taa Teams-yhteyksiä kokouksen aikana.

Kokoukseen voi osallistua siis etäyhteyden kautta. Tähän tarvitsette tietokoneen nettiyhteyden ja sähköpostin, johon linkki voidaan lähettää. Sähköpostiosoite tulee antaa ilmoittautumisen yhteydessä sihteerille Jorma Kalloselle viimeistään kaksi viikkoa ennen kokousta. Ennakoilmoittautuneille lähetetään sitten vuosikokousasiapaperit. Kokouksen esityslistaan on jo ennakkoon kirjattu johtokunnan ehdotus päätettäväksi asiaksi. Tämä siksi, että etäyhteyksin olisi helpompi ilmoittaa joko kannattavansa tai vastustavansa esitystä. Tästä ennakkoehdotuksesta huolimatta kokouksen osanottajien on mahdollista

kaikissa kohdissa ehdottaa omaa ehdotustaan ja jos yksimielistä päätöstä asioihin ei näytä syntyvän, voidaan äänestykset to- teuttaa myös etänä.

Ennakoaineistossa on mukana myös tilinpäätösasiakirjat, tuleva talousarvio, toimintakertomus ja tässäkin lehdessä julkaistu toimintasuunnitelma. Pyydämme seuran jäsenten paneutumaan näihin asiakirjoihin huolella kokouksen sujuvuuden varmistamiseksi. Tiedämme kaikki, että nämä poikkeusjärjestelyt ovat normaalia kokouskäytäntöä hankalimmat järjestää, mutta samalla olemme hyvillämme, että teknologia mahdollistaa asianmukaisten kokousten järjestämisen näinä hankalina aikoina.

Riikka Salokannel
Päätoimittaja



Sukupuu

”Jos et tiedä historiaa, et tiedä mitään. Olet lehti, joka ei tiedä olevansa osa puuta” (Michael Crichton). Tuo puutoman lehden ajatus tuli vastaan pohtiessani sukupuita. Usein ajatellaan, että sukupuu on selvitys perheen ja suvun yhteyksistä toisiinsa. Se etenee sukupolvelta toiselle ja haarautuu aina uusien ihmisten liittyessä sukuun. Sukupuussa on usein näkökulma. Usein seurataan isälinjaa polvesta toiseen. Se on kuin sääkartta, johon Suomi kuvataan keskellä ja kaikki maailman sääilmiöt liittyvät siihen, mitä meillä täällä universumin keskiössä on. Jos patriarkaalisen sukupuun sijaan kuvaaisi äitien ja tyttärien kautta kulkevaa sukupolkua, tulisiko hienosti haarautuvan tammen sijaan joku monimutkaisempi, pensasmaisempi, marjaisa pihlaja?

Tai mitä jos sukupuu olisikin kotipihan touhuja vuosikymmeniä seurannut pihapuu. Tammesta sanotaan, että se kasvaa 300 vuotta, elää 300 vuotta ja kuolee 300 vuotta. Tuollainen ikitammi ehtii näkemään sukupolven, jos toisenkin. Koivistolaisten puusukupuu on varmasti kirkon pihassa oleva mänty. Sitä ovat hিপasseet meitä edeltäneet ja jälkeemme tulevat.

Entä mitä, jos sukupuun jäsentäisikin tunnesukupuu-na? Perustaisi sen kirkonkirjojen täsmätiedon sijaan tarinoihin siitä, millaisia henkilöitä, persoonallisuuksia omasta taustasta voisi löytää. Silloin voisi sukupuu muodostua oksa oksalta myös niistä lapsettomiksi jääneistä, joita takuuvarmasti joku seuraavan kaaren serkuksista muistuttaa. Tähän sukupuumalliin sopisivat kaikki perheeseen kuuluneet, riippumatta siitä, olisivatko omia, bonus- tai ottolapsia. Tähän sukupuumalliin voi sijoittaa enon tärkeimmälle miespaikalle ja halutessaan karsia oksia, joista on ollut vain taakkaa.

Meillä kellään ei ole valtaa siihen, millaiseksi sukupuu muodostuu vuosisatoja eteenpäin. Ei myöskään siihen, millainen lehvästö omassa menneisyyden sukupuussamme on. Vanhempiaan ei voi valita ja kyllä se lapsien saaminenkin aikamoista arpapeliä on. Silti ja siitäkin huolimatta meistä jokainen kuuluu sukuun. Meistä jokaisella on juuria ihan niin pitkälle, kuin ihmiskunnalla juuria vain on. Jokaiselle on paikkansa tässä hienossa sukupuitten sekametsässä.



Hartaast´

Jaakobin painia

Pontus Salmi

Tänä vuonna yksi pääsiäistä edeltävistä paaston ajan raamatun teksteistä on 1. Mooseksen kirjan kohta (32:23–32), jossa Jaakob painii yöllä muuan miehen kanssa aamunsarastukseen saakka. Raamatunselittäjät ovat esittäneet, että Jaakob painii siinä Jumalan lisäksi ja myös oman syyllisyytensä kanssa. Hänhän oli menossa tapaamaan veljeään Esauta, jolta hän oli petoksella keplotelut aikoinaan isänsä siunauksen.

Tästä Jaakobin ja Jumalan välisestä painista on jäänyt puheeseemme nimitys ”jaakobin paini”, jolla kuvataan tilanteita, joissa perusteellisella tavalla joudumme kamppailemaan jonkin sisäisen ristiriitamme kanssa. Toisinaan tuntuu, ettei oma elämä tunnu oikealta ja mieltämme kaihertaa jokin selittämätön kaipaus. Jokin sisäisessä elämässä tuntuu olevan pielessä ja oma mieli ei jätä rauhaan.

Joskus elämä voi myös koetella meitä rajusti ja ihmettelemme, miksi Jumala sallii sen kaiken. Tämä ajatus on voinut tulla monen meidän mieleemme tämän pitkittyneen koronaepidemian aikana, kun loppua rajoituksille ei vielä näy.

Luther puhui pohtiessaan kärsimyksen ongelmaa, että siinä tapahtuu Jumalan oikean ja vasemman käden työtä. Vasemman käden työ tuottaa kärsimystä, jota oikea käsi parantaa. Hän totesi, että mm. tällä Jumala ohjaa ihmistä luokseen ja hän on kärsimyksemme hetkellä myös rinnallamme.

Pääsiäistä edeltävä paaston aika kutsuu meitä tutkimaan itseämme hiljentymällä Jumalan sanan ja rukouksen äärellä. Näkemään itsensä sen edessä sellaisena kuin olemme: erehtyväisenä ja ei-täydellisenä. Tästä huolimatta kuitenkin rakastettuina ja armahdettuina.

Paastonajan päämäärä ei ole se, että me käperymme itseemme ja omaan vajavaisuuteemme, vaan kääntää katseemme kohti Kristusta. Eikä vain katsoa, vaan myös lähtemään seuraamaan häntä.

Kun Kristus armahtaa meidät, niin saakoon se meidät armahtamaan myös toisemme. Siihen Kristus kutsuu meitä: lahjaksi olemme armoa saaneet ja lahjaksi sitä myös jakakaamme.

Rakas täitimme,
terveydenhoitaja



Eine Inkeri PUTUS (Sipra)

s. 31.12.1930 Koivisto
k. 4.3.2021 Uusikaupunki

Väkevä olit, Elämä.
Paljon annoit.
Luomisen riemun ja tuskan syvästi näytit.
Sitten kun riisuit,
tuhkankeveenä kannoit.
Siunattu, jos minut pienenä lyhtynä käytit.
(Niilo Villanen)

Kaipaamaan jäivät
kummilapset perheineen
sisarusten lapset perheineen
ystävät

Rakkaamme siunattiin Kalannin kirkossa
20.3.2021 läheisten läsnä ollessa.
Uurnan lasku myöhemmin Kiskon hautausmaalle.



Kotiseutuneuvos, puoliso, isä, äijä

Jorma Ensio TORKKELI

s. 18.1.1934 Koivisto, Humaljoki
k. 22.2.2021 Lappeenranta

Ei syki enää sydän lämpöinen,
on poissa rakas läheinen.
Syvemmin ei suru voi koskettaa, kun
käsi rakkaimman kädestä raukeaa.
Surun ja kaipauksen kyynelten läpi
loistavat onnellisten päivien muistot.

Rakkaudella ikävöiden
puoliso

Jäi ahkera työsi muistoksi meille,
hyvän sydämes ohjeet elämän teille.
Sä aina muistit ja huolta kannoit,
et paljon pyytänyt vaan kaikkiesi annoit.

lapset Mikko ja Matti perheineen

Kaivaten
sukulaiset ja ystävät

Siunaus toimitettu lähiomaisten läsnä ollessa.
Kiitos kaikille Jormaa muistaneille.

KOIVISTON *viesti*



Toimitus ei vastaa sille
lähetetystä materiaalista. Lehden
vastuu ilmoituksista rajoittuu
ilmoitushintaan.
Kirjoittajat vastaavat tekstien sisällön
oikeellisuudesta ja toimittamiensa
kuvien käyttöoikeuksista.
Toimitus voi tarvittaessa lyhentää tai
muokata sille toimitettua aineistoa.
Liikeilmoitukset 50 snt/ppm
Kuolinilmoitukset 34 snt/ppm

ISSN 0780-1289

KUSTANTAJA:

Suomen Koivisto-Seura r.y.

Jäsenlehti. Ilmestyy kerran
kuukaudessa, kuun 20. päivänä.

Lehteen tarkoitettun

ilmoitusmateriaalin tulee olla

toimituksessa viimeistään lehden

ilmestymistä edeltävän kuun lopussa.

Aineisto mieluiten digitaalisena:

studio@ramitoivonen.fi

Muussa tapauksessa aineistot

toimitetaan osoitteeseen:

Koiviston Viesti,

Riihelänkatu 28, 15810 Lahti

Aineisto palautetaan vain jos mukana

on postimerkillä varustettu

palautuskuori osoitteineen.

Koiviston Viesti toimitus, 0400 780 398

Jäsenasiat, tilaukset, osoite- ym. muutokset:

Aina kirjallisena, mieluiten

sähköpostitse Koivisto-Seura ry:n

varapuheenjohtajalle

katarina.hovi@gmail.com

Tilauksia ei tarvitse uusia.

Seuran jäsenmaksu 39 e, sisältää

vuoden jäsenlehdet.

Jäsenlehden postituksesta Pohjois-

maihin veloitetaan +3 e/vuosi ja

muualle Eurooppaan +8 e/vuosi.

Pankkiyhteys:

Nordea FI46 1091 3000 3058 80

Päätoimittaja

Riikka Salokannel, 044 231 2422

koiviston.viesti@gmail.com

Kuvatoimitus ja taitto

Rami Toivonen, 0400 780 398



— Puheenjohtajalt' itseltää —

Koivistolaisten kuuluisat hailit

Näin koivistolaisten pyytämiä haileja kaupattiin mm. Kyyrölässä.

"Tulkaa ostamaan hailii! Verskii hailii!"

On hyvii kilohailii suolaa pantavaks!

On suurii verkkohailii vartahas ja riehtilääl paistettaviks!

Hailii happamii koivistolaisukkoi tappamii!

Ostakaa hailii! Hailii, hailii..."

Hailia virtasi rannikolta ylämaahan aina Kyyrölää ja Viipuria myöten, joka kylään ja taloon. Tyhjät reet palasivat takaisin uusia kuormia hakemaan apajilta ja rannikon kalalatseilta.

Monet pitkämatkalaisista hailin ostajista jäivät rantaan varttumaan, kunnes kalastajat tai rantakylien raasselit toivat hailit rinkapaikalle. Useimmat ostajat kuitenkin lähtivät jälle nuotta- ja verkkoapajille, missä uskoivat saavansa rekilastin halvemmalla. Rannikolla oli ns. sajutupia, jossa pitkänmatkan raasseleilla oli mahdollisuus yöpyä ja syödä.

Hailin hinta määräytyi ostajien määrästä. Jos apajalle oli kertynyt useampia kymmeniä raasseliukkoja, kyräili nuottaisäntä näitä tyytyväisenä, samalla miettien mielessään, mistä summasta tämän myyntikaupan aloittaisi.

Kala-apajan myynti melkein aina suoritettiin eräänlaisella takaperoisella urakkahuutokaupalla. Pyytäjä pani arvonsa mukaisen hinnan ns. kääntyhinnan, luonnollisestikin kohtuullisen korkean, alkaen sen jälkeen silmäillä raasseliukkojen ilmeitä. Hetken kuluttua pudotti nuottaisäntä muutaman kympin pyynnistään ja tarpeen mukaan jatkoi alentamista, kunnes melkein yhtäaikaaisesti pamahti useammasta suusta "ostettu!" Kun oli päästy selville, kuka oli ensimmäisenä huutanut, niin kalat ajettiin tämän ostajan rekeen.

Joskus sattui niin, että ostaja tajusi saaneensa kalat sopuhinnalla ja alkoi itse uudelleen hieroa kauppoja toisten ostajien kanssa. Toiset raasselit taas myivät kalakuormansa sievoisella voitolla rannan rinkapaikoilla, josta hailit sitten lähtivät kohti ylämaata.

Merihämärä saattoi yllättää joskus jäällä. Eräs raasseli ajeli kalakuormineen kohti rantaa, kun hämärä ja vihmova lumisade yllätti, eikä maata enää näkynytäkään. Ei ollut lustia joutua kovassa pakkasessa aavalle meren jälle eksyksiin. Pahimmassa tapauksessa raasseli pelkäsi joutuvansa Inkerinmaalle. Hevonen kuitenkin käveli rauhassa vastatuuleen, pitäen suuntansa ja päästiin turvallisesti rantaan. Hevosen vaisto on paljon tarkempi kuin ihmisen!

Mukailtu kertomus Muistojen Karjala-lehdestä 1955, Maunu Rasimus

Molemmat isoisäni Saarenpäästä ja Humaljoelta toimivat myös talvisin kalaraasseleina.

Eija Tuominen



Kotiseutuneuvos Jorma Torkkeli in memoriam

Suomen Koivisto-Seuran pitkäaikainen puheenjohtaja, kotiseutuneuvos Jorma Torkkeli, pois-tui joukostamme 22.2.2021.

Jorma oli syntynyt Koivistolla Humaljoen kylässä 18.01.1934 pientilallisten Viljo ja Hilja Torkkelin ensimmäiseksi lapseksi. Jo pienenä poikana hän osallistui aktiivisesti tilan töihin. Kun talvisota syttyi, Viljo Torkkeli oli armeijassa ja Hilja lottatöissä. Jorma ja sisko Terttu joutuivat lähtemään mummon ja mamman kanssa pitkälle evakkotaipaleelle härkävaunulla. Ensimmäinen evakkotaival vei Kuhmolahden kautta Myrskylään.

Keväällä 1942 perhe pääsi palaamaan Koivistolle, ja rupe-si rakentamaan uutta kotia tuhoutuneen tilalle. Valitettavasti paluu jäi lyhyemmäksi kuin oli suunniteltu, ja toinen evakkotai-val alkoi jatkosodan puhjettua. Tällä kertaa evakkotaival vei jo viisihenkiseksi kasvaneen perheen Länsi-Suomeen Perniöön

Ali-Melkkilän kartanoon, jossa vastaanotto oli ystävällinen. Lopullinen koti perheelle rakennettiin Mäntsälän Nummisiin vuonna 1947.

Koulunsa Jorma kävi useissa eri paikoissa, joka vaati joustavuutta ja sopeutumista uusiin oloihin. Kansakoulun 1. luokan Jorma kävi Myrskylässä, 2. ja 3. luokan Humaljoella, missä koulu oli pian paluun jälkeen käynnistetty tyhjäksi jääneessä suuressa talossa. Kansakoulun 4. luokan ja oppikoulun 1. ja 2. luokan Jorma kävi Perniössä. Oppikoulun 3., 4. ja 5. luokat hän kävi Mäntsälässä ja lukion Järvenpäässä, jonne koulumatka oli 18 km. Jorma kulki koulumatkan suurimman osan vuodesta polkupyörällä ja ajoi jopa kilpaa linja-auton kanssa.

Lukion ja armeijan jälkeen Jorma aloitti opiskelut Teknillisessä Korkeakoulussa Helsingissä, josta hän valmistui Diplomi-insinööriksi vuonna 1960.

Valmistumisensa jälkeen

Jorma aloitti työuransa Maa-taloustieteiden tutkimuslaitoksella Helsingissä, jossa hän hoiti useita eri virkoja yhteensä 13 vuoden ajan. Vuonna 1975 Jorma kävi perustamassa VTT:n työsuojelutekniikan laboratorion Tampereelle. Kun vuonna 1973 työsuojelupiirin päälliköiden paikat tulivat hakuun, Jorma pyrki ja pääsi takaisin Karjalaan Kymen Työsuojelupiirin päälliköksi Lappeenrantaan. Tätä virkaa hän hoiti ansiokkaasti aina eläkkeelle jäämiseen asti.

Suomen valkoisen ruusun ritarikunnan I luokan ritari-merkin hän sai jo vuonna 1979 Presidentin myöntämänä.

Työuransa lisäksi Jorma hoiti lukuisia luottamustoimia monissa järjestöissä ja yhdistyksissä, mm. Suomen-Koivisto Seurassa, monissa Nuorisoseurajärjestöissä ja Lions clubissa. Lähimpänä sydäntä oli kuitenkin kotiseututyö, josta hänelle myös myönnettiin tunnustuksena kotiseutuneuvoksen arvonimi.

Vaikka Jorma olikin joutunut jättämään rakkaat kotiseudut menetetyssä Karjalassa kahdesti, hän ei koskaan ollut katke-ra tavallisille uusille asukkaille, vaan pyrki rakentamaan hyvät ja toimivat suhteet alueen uusiin asukkaisiin.

Jorma järjesti lukuisia kotiseutumatkoihin entisille kotiseuduilleen, ja sai sitä kautta myös meidät pojat kiinnostumaan juuristamme. Picknickit vanhan kotitalon raunioilla olivat sykähdyttäviä ja samalla todella pysäyttäviä hetkiä, joihin myöskin vanhimmat lapsenlapset kes-sivät osallistumaan.

Harrastuksista rakkaimmat olivat kansantanssi, nuorisoseura-työ ja liikunta. Myös meidät pojat hän ohjasi urheilun ja kansantanssin pariin.

Meille pojille Jorma oli kuitenkin ennen kaikkea rakastava isä, jolta saimme paljon viisaita neuvoja ja ohjausta elämän varrella. Myöskin lapsenlapset olivat Jorma-Äijälle kaikki kaik-



sa, joiden kuulumisista hän jaksoi olla kiinnostunut aivan loppuun saakka.

Yksi isän elämänviisauksista oli ”mitä ei voi estää, se täytyy kestää”. Tämän viisauden toteuttamiseen isä joutui varmasti useasti oman elämänsä aikana löytämään voimia, ja nyt meillä jälkeen jääneillä on se hetki elämässä.

Mikko ja Matti Torkkeli

Riitta Sinikka Vesala s. Hoikkala

Arkkitehti (SAFA), Tekn.Lis. Esteetikko ja uudistaja

Meille monelle niin kovin rakas, arkkitehti Riitta Vesala kuoli 24.2.2021 äkillisen ja vaikean sairauden väsyttämänä.

Riitta syntyi Helsingissä vanhempiensa Urpo ja Meeri Hoikkalan ja isovelji Pekan suureksi iloksi 26.10.1956.

Hän sai kasvaa rakastavassa kodissa, jossa positiivinen asenne, lähimmäisen rakkaus ja toisista huolen pitäminen sekä oman vastuun kantaminen antoivat hyviä rakennusaineita elämään.

Riitta pääsi ylioppilaaksi Helsingin Suomalaisesta Yhteiskoulusta vuonna 1975, aloitti opiskelunsa Teknillisessä korkeakoulussa Otaniemessä ja valmistui sieltä arkkitehdiksi vuonna 1981. Vuonna 1994 hän suoritti Tekniikan lisensiaatin tutkinnon.

Riitta tutustui jo nuorena tulevaan mieheensä, Joukoon, leirikeskus Pöyhölässä. Opin-tojensa päätyttyä Jouko sai nuorisopapin pestin synnyin-kaupungissaan Lahdessa. Nuori-pari asettui asumaan Joutjärven

seurakunnan virka-asuntoon – Riitan sanoin ”pappilaan”. Tämä koti oli avoinna seurakuntanuorille ja muille ystäville. Näitä aikoja Riitta muisteli usein lämmöllä. Moni nuori näki Riitassa ihailua herättävän naisen mallin: vahvan, rohkean, itsenäisen, korkeasti koulutetun, viisaan, kristityn naisen.

Omatoimisena yrittäjänä Riitta aloitti jo opiskeluaikanaan tehden mm. Otaniemen teekarikylän rakennusten peruskorjaussuunnitelmia. Lahdessa lahjakkaan arkkitehdin työtehtävät olivat moninaisia. Hän työskenteli yksityisessä arkkitehtitoimistossa, siirtyi Lahden kaupungille asema- ja yleiskaava-suunnittelun tehtäviin, työskenteli EU-hankkeiden projekti- ja edunvalvontatehtävissä ja teknisen viraston tutkimus- ja kehittämis-päällikkönä.

Tämän jälkeen Riitta siirtyi Lahden alueen aluekeskuso-hjelman johtajaksi Tiede- ja Yrityspuistoon. Vuonna 2007 hän palasi juurilleen, yrittäjäksi Arkkitehtitoimisto Riitta Vesala Oy:n

vetäjäksi ja myöhemmin osakkaaksi ja toimitusjohtajaksi Arkkitehtitoimisto ARKVIIRI Oy:ssä.

Riitan käden jälki näkyy useissa julkisissa rakennuksissa ja lukuisissa isommissa sekä pienemmissä asuinrakennuksissa. Erityisen rakkaita olivat vanhojen rakennusten ja ympäristöjen peruskorjaus- ja kunnossuunnitelmat. Monet vanhat rakennukset, kuten Lahden vanha paloasema ja naistensairaala, ovat Riitan työpöydällä saaneet uuden tulevaisuuden.

Tunnusomaista hänen suunnitelmiaan on käytännöllisyys, arjen toimivuus ja viimeisiin yksityiskohtiin asti viety tilojen ja värien harmonia. Riitta tarjosi suunnittelijan ammattitaitoaan ja ideoitaan myös ystävilleen. Moni onkin saanut iloa hänen suunnittelemistaan taloista, mökeistä tai sisustuksista.

Laaja yhteiskuntavastuu näkyi Riitan elämässä myös monissa järjestö- ja luottamustoimissa, kuten Zontajärjestössä, Päijät-Hämeen rahaston hallituksessa, Harjulan Setlementti Ry:ssä se-

kä Tyttökoulun Talo Oy:ssä.

Riitta rakasti kaikkea kaunista ja esteettistä: taidetta, kauniita esineitä, värejä ja muotoja, sekä tavaroita ja asioita, joilla oli tarina. Riittaa kiinnosti arkkitehtuurin ja taiteen historia, naisen asema eri aikakausina, menneiden sukupolvien elämäntavat ja perinteet sekä sukututkimus. Hän olikin mukana laatimassa Hoikkalan suvun historiikkaa, joka ilmestyi juuri jouluksi.



Riitan puoliso Jouko Vesala kirjoitti meille seuraavaa:

"En tiedä osaanko itse kirjoittaa Riitasta mitään fiksua, sillä pääni on vieläkin täynnä ristiriitaisia tunteita. Se mitä Riitasta on hyvä sanoa, että häntä erityisesti kiinnosti sukunsa historia, ihmiset ja millaisia he olivat mitä tekivät. Hän halusi nimenomaan löytää persoonat vuosilukujen takaa.

Riitta keräsi runsaasti materiaalia ja haastatteli ihmisiä nauhalle, sai heidän kirjeenvaihtonsa sukulaisten kanssa ja päiväkirjansa, tutki Koiviston kuunareiden reissuja ja kohtaloita. Riitta sai kirjoitettua vain osan oman Hoikkalan sukunsa historiasta Hoikkalan sukukirjaan, sillä kirjasta ei voinut tulla liian laaja.

Sairauden aikana Riitta yritti monta kertaa aloittaa kirjoittamisen, mutta sairaus esti sen. Suvun historian tutkiminen oli Riitan rakas harrastus ja intohimo".

Entisen kuunari Koiviston kohtalon hetket Itämerellä

Henry Mäkeläinen
Koiviston Saarenpäästä

Olen saanut luettavakseni kirjan Koivistolla viimeisenä puulaivana rakennetusta kuunari Koivistosta. Kuunarin historia oli erittäin monivaiheinen ja kiinnostava. Sen eräs vaihe jäi kuitenkin vähälle huomiolle, vaikka juuri se oli mielestäni merkittävä. Kuunari oli myyty portugalilaiselle laivayhtiölle saaden nimen Simy. Se lastattiin raakapuulastiin Turussa ja lähti kohti Lontoota 19.8.1963 klo 6 aamulla.

Kauan ilman lastia ollut kuunari alkoi vuotaa, jolloin pumput eivät jaksaneet pitää alusta tyhjänä vaan laiva täyttyi vedestä ja koneet pysähtyivät. Simy lähetti hätäviestit. Vartiolaiva Tavi sai määräyksen mennä etsimään ja avustamaan Simyä. Olimme Maarianhaminan eteläpuolella. Olin Tavin perämiehenä ja sain vahtivuorossa olevana suunnata kulkumme majakkasaari Bengtskärin ja Pikku-Bengtskärin välistä pohjois-itämerelle. Illan jo hämärtyessä saimme tutkan kuva-putkelle pisteen, joka sitten osoittautuikin kuunari Simyksi. Mastoon oli ripustettu myrskylyhty ja sen ympärille punainen kaulaliina. Laiva ajelehti puutavaralastinsa varassa uponneena etelätuulen ja korkean aallokon viemänä kohti Ahvenanmaan saaristoa.

Kielivaikkeuksien takia oli hinauksen alku vähän vaikeaa. Tarvittavaa hinaustouvia ei ollut käytettävissä. Aallokon vaikutuksen takia kaikki köydet tuli pätkittyä eikä Simystä saatu tukeva vaijerikaan kestänyt hinausta. Kuunari kallistui uhkaavasti 45 asteen kulmaan ja saatiin oikenemaan, kun miehistö sai kansilastia sitovat surringit katkeamaan ja osa kansilastista valui mereen. Miehistö otettiin Taviin.

Saimme yhteyden Hangon meriradioon, joka toimi tulkkina. Kuunarista löytyi vielä hinaukseen sopivaa köysistöä, jolloin kaksi miestä meni takaisin Simyyn, mutta kauan kosteassa keulapiikis-



Kuunari Koivisto koeajolla.

Vain potkurin akseli oli räjäytetty poikki ja potkuri poissa.

sä ollut manillaköysi ei myöskään kestänyt hinauksessa. Kuunari lähestyi uhkaavasti Kökarin rantakallioita. Nyt kuitenkin saatiin radioyhteys merivartioasemalle, jolloin apuun saapuivat Kökarin ja Storklobbenin asemien Rautavillet, joilla oli hinaukseen sopivat hinaustumpit.

Nyt hinaus onnistui ja päästiin Utön sisään tuloväylälle ja sisäsaariston suojaan. Sinne oli pyydetty paikalle Naantalın satamahinaaja Naantali, joka hinasi Simyn Turkuun. Siellä Lasti purettiin ja alus tyhjennettiin vedestä.

Vielä kerran jouduin kuunarin kanssa tekemisiin sen ollessa Rymättylän Kirveenrauman rannassa pohjaan tukeutuneena. Oli epäily, että alus oli salakuljetustavaran välivarastona. Sain



Sammakkomies Henry Mäkeläinen työassaan.

määräyksen asian tarkistamiseksi. Pienen kumiveneen kanssa lähestyin alusta ja sammakkomiehenä sukeltamalla yöaikaan käsivalaisimen valossa totesin, että ulkosivut olivat ehjät. Vain potkurin akseli oli räjäytetty poikki ja potkuri poissa.

Myös toisen Koivistolla rakennetun kuunarin kanssa olen joutunut tekemisiin. V. 1938 laskettiin vesille samalta raken-

nuspaikalta kolmimastokuunari Saarentähti. Työpaikkani oli 60-luvulla merivartioasema Hiittisissä, johon saatiin hätäsanoma laivan karilleajosta lähialueella. Paikalle lähtevässä partiassa olin mukana.

Hangosta Turkuun johtavan väylän varrella oli Saarentähti ajanut päin kallioluotoa ja jäänyt siihen keula koholla. Hätätilaa laivalla ei ollut, mutta jäimme yöksi

Kuunari Koivisto

Pituus 44,3m, Leveys 8,8m, Syväys 3,7M
Rakennusvuosi 1939-46
Kantavuus 570 tonnia.

Kuunari Koivisto on koivistolaisen puulaivanrakennustaidon mestarinäyte. Viimeinen Karjalasta pelastettu kolmimastoinen talonpoikaiskuunari ehti purjehtia evakkoretken ja hylyksi päätyminen lisäksi rahti-, silli-, pirtu-, ja asuntolaivana. Laiva oli Raumalla ja myöhemmin Turun Pansion telakoilla rakennettujen 93 sotakorvauskuunarin emä- ja mallilaivana. Siinä asuivat laivamestarit Pulli ja Hollming, jotka vastasivat laivan loppuun rakentamisesta. Kuunari Koivisto upotettiin Porin edustalle merenpohjaan sukelluskohteeksi 2007.



lähistölle vahtiin. Seuraavana päivänä sain tehtäväksi mennä sammakkomiehenä sukeltamalla tutkimaan mahdolliset pohjavauriot. Niitä ei näkynyt mutta samalla piti tarkistaa merenpohja ahterin takana, olisiko esteitä laivan pois vetämistä varten. Esteitä ei ollut, jolloin vartioston ulkovartioalus suoritti kuunarin poisvedon karilta, jonka jälkeen se pääsi taas jatkamaan keskeytynyttä matkaansa.

Jatkosodan, ei välirauhan aikaan Koivistolle

Tauno Seppinen (91 v.) kirjoitti huomiona, että lehdessä julkaistuissa jutuissa oli mainittu, että Koivistolle olisi voitu palata välirauhan aikaan. Näin ei kuitenkaan ollut.

”Välirauhan aikaan Koivistol-

le palaaminen ei ole ollut mahdollista, koska alue kuului tuolloin 13.3.1940-25.6.1941 Neuvostoliittoon”. Itse Tauno Seppinen oli ollut evakossa Juupajoen pitäjässä Hyytiän kylässä ja sieltä muuttanut sitten Haminaan. Seppinen

kirjoittaa:

”Jatkosota alkoi juhannuksena 1941. Joukkomme valtasivat Koiviston takaisin syyskuun alussa. Siviiliväestö pääsi muuttamaan takaisin pääosin vasta keväällä 1942, kuten minäkin. Se oli siis

jatkosodan, ei välirauhan aikaa. Oleskelu syntymäseudulla jäi, kuten tunnettua, lyhyeksi. Uusi lähtökäsky Koiviston kauppalasta 15.6.1944 sai asukkaat evakkotielle. Minä kuuluin joukkoon, joka karjan kanssa kävellen päätyi

Turengin asemalle. Sieltä vasta pääsimme junan kyytiin”.

Näin tarkensi Tauno Seppinen.

Lapsi tuo leivän tullessaan

Juhani Pekkola

Perhepolitiikasta ja lasten kotihoidosta käydään keskustelua, joka sisältää paitsi väärinkäsityksiä, valitettavasti myös lyhytnäköisiä intressejä, jopa tarkoituksella leviettyä väärää propagandaa.

Väite, että kotona lapsiaan hoitavat äidit ja isät olisivat ”työttömiä” on virheellinen. He tekevät erittäin tuottavaa ja täysin välttämätöntä työtä. Kansantalouden tilinpito ei kuitenkaan pääosin ota huomioon kotityön arvoa. Tilastokeskuksen mukaan tästä syystä Suomen laskennallisesta BKT:stä puuttuu kolman-

nes. Kotityön arvo on n. 100 miljardia euroa / vuosi.

Kaikissa koulutustasoissa lasten vanhemmat tekevät enemmän myös palkkatyötä kuin lapsettomat henkilöt. Näin äitien ja isien patistelu ”työhön” osuu väärin kohteisiin.

Äitiys ja isyys on yhteiskunnan ja talouden edellytys ja lapset tuottavinta taloutta. Suomalainen lapsi tuottaa elinaikanaan keskimäärin 3,9 miljoonaa euroa. Lapsen tuoma inhimillinen ja sosiaalinen hyvä ovat mittaamattomat.

Kotihoidon tukea pitää hyvänä asiana puoluekannasta riippumatta yli 90% suomalaisista.

Vanhemmat osaavat parhaiten itse järjestää lastensa hoidon ja kaipaavat kotiinsa rauhaa – eivät työmarkkinajyriä ja ideologeja. Poliittisella areenalla vain harva uskaltaa puolustaa perheitä. Miksi?

Hyvinvointiyhteiskunnan ra-
hoituskriisi johtuu liian matalasta, kansalaisten tahdon vastaisesta ja uusiutumiskynnyksen alittavasta syntyvyydestä viimeisen 50 vuoden ajan. Lasten hupeneminen johti väestön ikääntymiseen, huoltosuhteen ja veropohjan rapautumiseen.

Terve väestörakenne olisi talouden ja hyvinvointivaltion

perusta ja on sen välttämätön edellytys. Väestörakenne on terve, kun syntyy vähintään 2,1 lasta / nainen. Syntyvyys on enää 1,4 lasta / nainen. Lapsia syntyy vuosittain n. 46 000 kun kestävän väestörakenteen ylläpito edellyttää 71 000 ja suomalaiset haluaisivat n. 80 000 lasta. Kotihoito ja edes hetken etäisyys palkkatyöstä lisää syntyvyyttä ja luo kestävyyttä.

Kotiäitiyden ja -isyysden sosiaalista kuormaa on jaettava oikeudenmukaisesti lisäämällä kotihoidon tukea ja tulonsiirtoja lapsiperheisiin, kuntalisällä, kasvattamalla äitien ja isien eläkeker-
tymää ja porrastamalla eläke-edut

ja verotus positiivisesti hoidettujen lasten määrän mukaiseksi.

Yhteiskuntapolitiikan lähtökohdan tulee olla ihminen. Suomalaiset arvostavat korkeimmalle hyvää elämää lasten kanssa. Lapset tuovat onnen, toivon ja kestävän tulevaisuuden. Perhe-elämä lasten kanssa on hyvää elämää, jonka suomalaiset haluavat.

Sallikaamme lapsiperheiden elää hyvää elämäänsä. Se on kansan tahto ja yleinen etu.

Juhani Pekkola
FT Sosiologian dosentti
Koti-isä

Mie tiijjän

Martti Piela

Eri puolil maailmaa o kansakuntii historias putkahtant essii iha tavallissii kansaihmisii, usjast nuorii miehii, ketkä o ratkasevast vaikutanneet oma kansa kohtaloihi, ko o olt kysymys siint, mihi suuntaa historia kääntää sen kansa kohtaloi. Toisil nuo ratkasijat ovat sankarei, toisil taas rosmoi ja kapinoitsijoi, ketkä pittää raivata tielt mil keinol hyvvääns. Näisthä nytkii tääki päivä maailmas löytyy esmerkkei vaik mil mital, millo ja mis vaa, nii Iäs ko Länneskii. Nii Ameriikas, Venäimaal ko entises Purmaskii.

Ja riittää niitä meilkii tääl armahas isämmaas. Kaikilha meil o ainaskii Schaumanni nimi tuttu jo

kouluajoilt.

Porvoo tuomiokirkko pohjosel sivul o pienepuolene pysti, mikä esittää Porvoo piispaks 1864 nimitetty Aleksanteri yliopisto rohveessorii F. L. Schaumannii, kuka kuol saman kesän ko Ruuneparikii. Rans Luutvik ol nii rohkia mies, et uskals vaatii Aleksanter II:se ruunajaisii yhteyves keisisarii kutsumaa kool valtiopäivät, mitä ei olt tapahtunt ensmäse Aleksanteri jälkee kertaaka. Keisar ei olt olleskaa vihane, vaa toteutti Schaumanni ajatukse v.1863.

Mut ei ainaskaa kovikaa moni porvoolaine häntä niikää muista, ko sama suvu myöhemmä jäsen Euken Schaumanni. Hänethä myö tunnetaa siint, et hää ampu Senaati aula portahil kohtalokkaat

laukaukset, mitkä kaatoit keisari varamiehe Suomes - kontraalkuvernööri Poprikovi - kakskymmäät vuotta myöhemmi, v.1904. Ne portaatha o meil tulleet tutuiks televisiokuvis, ko ministerit o kii-
venneet yläkerroksii Valtioneuvosto kokouksii.

Schauman hauvattii ensräi Helsinkii, mut tuotii vähä myöhemmi Porvoo multii Näsi hautuumaal, mis häne haual o ylioppilashii alotteest pystytetty suur muistokivikii. Siin o molemmal kylel iso kuula muistuttamas tuost tapahtumast; toine tarkotettu Poprikovil, toine Schaumannil itsellee.

Schumann ei kyl olt ensmäne suomalaisine, kuka turvautu tulleeseen politiika välineen, mikä

häne mielestää ol välttämätöntä, jos miel saaha omal kansallee oikeutta.

Tarto rauhas 1921 Suomi - saahaksee Neuvosto-Venäjält Petsamo aluee - joutu luovuttammaa Porajärve ja Repola takasii Viena Karjalaa, mitä jotkut Karjala heimoaattee kannattajat ei tahtoneet millää sulattaa.

Nii sit, paljo enne Schaumannii, Aunukse Repolas nimismiehenkii toimint heimoaktivisti, H. H. Christian ”Popi” Siven rotestoi alueluovutusta vastaa nii, et tek mielummi itsemurha ko hyväksy moista vääryyttä. Tuo Suome ensimmäisii partiopoikiiki lukeutunt nuor aktivisti ol kuollessaa vaa 21-vuotias.

Ei olt viel 21:tä vuottakaa

ehtint täyttää toisiajattelijä, Kaarle yliopisto historia opiskelija Jan Palach, kuka sytytti itseen tullee Venceslaukse aukiol Rahas rotestoijjaksee Varsova liito tankkie tunkeutumista vastaa Tšekkostlovakia Samettivallankumoukse päivin. Sinne o myöhemmi noust muistomerkki muistuttammaa nuore uhrist isämmaallee.

Näist tapahtumist mie luin kirjoist UUSI SUOMI (ss 266 -) Etusivun uutiset 1938 - 1979, ja Enkenberg: Vuosista - Itsenäisen Suomen aika Vuosi vuodelta; v 1921ja Suomen historian Pikku-jättiläinen, s. 633.

Kiitos myös Tapio Hantul vastauksest.

Helmikuu numeros

Martti Piela kysy, jot tietääks kuka vastaukset niihi kysymyksii, kuka ol se, joka rotestoi äärimmäisel taval Tsekkoslovakian miehitystä vastaa tammikuu 1969 Prahas. No hää ol nimeltää Jan Palach, joka tek polttoitsemurhan keskel päivää ihmisi silmi es. Häne muistoksee on kaupungis Jan Palachin aukio, jonka yhe talo seinäs on häne muistolaattakii. Sil paik on mon suomalaisenekii turisti käynt, niiko miekii.

Mut sitä toista ei vällei niin mon tiijäkää. No hää ol nykysen rantakase Repolan pitäjän vt. vallesmanni Hans Håkan Cristian (Bobi) Siven, joka ampu itseesä tammikuu 1921 rotestin sil,

ko Repola ja Porajärv joutuutti luovuttammaa Tarto Rauhas Venäjäl. Tää Siven ol helsinkiläise säätyläisperree poika ja kova itsenäisyys- ja heimoaktivist. Se pistoolin kuula, joka hänet tappo, pantii myöhemmi Akateemise Karjalaseuran lippuu. Hänel ol velimies Paavo Susitaival, joka tunnetaa paremminkii, ko hää everstiluutnanttin tappel tal- ja jatkosovas ja kuol vast 1990-luvul Lappeerannas. Paavo ol talvsovas ajamas ryssii pois Suomussalmelt ja jatkosovaskii hän ol pystyvä upseer, mut hänet on iha vasiten haluttu unohtaa sovanjälkeises Suomes, mis isänmaallisuus ol rikoksee verrattava juttu. No kylhä se Paavo vissii vähä kulmikas

luonne ol ja mahdollisest tek vähä niitä viinamäe töitäkii, mut mie vanhan historia tutkijan arvostelen historian henkilöitä enemmä tekkoin mukkaa, enkä niinkää millasii hyö olliit luonteeltaa yksityishenkilöin. Muuteha semmonenkii mies ko Mannerheim ois olt melkone hulttio ja omahyväne keikar.

Ei muutako nii hyvvää kevvää uottamist toimituksel ja Martil ko tää koronatilanne vaa suinkii sallii.

Veikko Vaikkinen
Rauvu sukujuurine Espoost.

Tiijjät sie

Se tsekkiläine ol Jan Palach. Hää tek polttoitsemurha. Suome rotestoijaks miul tul heti mielee Bobi (Hans Håkan Christian) Siven. Repola ja Porajärvi ilmoittiit syksyl 1918 eronneens Venäjäst. ja Suomi otti kunnat heti suojeluksee. Kuitenki Tarto rauhas nää palautettii Venäjäl ja tän takkii Bobi, joka sillo ol Repola nimismies. ampu itsens tmmkikuu 12. päivään 1921.

Nää tiijot nappasin Netist ja Juva Suome kansa historiast.

Veijalaise Hannu Hoikkalast

Oman perheen lestadiolaiset 2 osa

Toinen evakkoseissu

Välirauhan aikana rakennettiin kovasti kotia. Isä rakensi yläkerran valmiiksi. Veljeni Kalervo rakensi myös talomme lähelle oman kotinsa. Kalervo oli kouluttanut itsensä stuertiksi ja toimi sodassa muonituspäälikkönä. Kalervolla oli jo oma perhe, vihitty 6/4 1941, Oiva-niminen poika, minua kolme vuotta nuorempi, ja varmaan viimeisenä Koivistolla syntynyt tytär Tuula, s. 1944.

Alpolla oli myös oma perhe, vihitty 9/3 1941, mutta en muista heidän tulleen Koivistolle. Alpon vaimo tuli Längelmäeltä. Alpon vanhimmat lapset olivat kaksoset, Liisa ja Ella, jotka äiti (mummo) piti hengissä kuumien vesipullojen avulla. He olivat samanlaisia 600 gr. painavia kuin Sylvi Kekosen kaksoset.

Vanhimmat veljeni eivät tunnustaneet lestadiolaisuutta omakseen. Alpoa varsinkin harmitti kun äiti lauloi surullisella äänellä evakossa ja vielä vanhuuteen asti

Kalervo oli kouluttanut itsensä stuertiksi ja toimi sodassa muonituspäälikkönä.



Perhe



Valma Luukka



Kustavin leirillä



Omaa perhettä sekä Aatolan ja Virkin väkeä. Olen itse aivan tuossa edessä. Kuva on otettu luultavasti v. 1945 Nivalassa.

toitit tehdessään Siionin Lauluja.

Toisella evakkoseissulla meidät muutettiin Perniöön. Siellä ainakin meidän lisäksi oli myös Alpon perhe. Alpohan oli edelleen sodassa. Yksi poika syntyi Alpolla Perniössä. - Äiti ja isä ja me pienemmät asuimme Särkisalossa Förbyssä. Asuimme ulkorakennuksen yläkerrassa. Minä olin insinöörin tyttären ja hänen äitinsä Maggiein suosiossa, sillä toimin hänen ainoan lapsensa Barbron seuraneitinä.

Tyttö oli heiveröinen eikä halunnut syödä. Minut pantiin näyttämään hänelle miten hyvin ruoka

maistuu. Maggie vei minut kerran myös elokuviin Barbron seuraksi. Elokuvan nimi oli "Kipparikalle". Siinä opetettiin syömään pinaattia, joka oli Kipparikallen voimanlähde. Elokuviissa käymistäni en koskaan uskaltanut kertoa vanhemmilleni, koska lestadiolaiset pitivät syntinä elokuvia, teatteria, tanssia ja monta muutakin tavalisten ihmisten tapaa.

Insinöörin talo oli valkeaksi rapattu kivitalo, minkä kellarissa oli kanoja. Pihalla kasvoi "Japanin lyhtyjä", joista oli tehty viivasuora penkki, samalla eräänlainen aita tietä vasten. Barbrolla

oli oma lastenhuone, missä oli kaiken maailman leikkikalut ja luvuton määrä nukkeja. Yhden kankaasta tehdyn nukan, missä oli kuttaperkkapää ja käsivarret sain muistoksi.

Isän kanssa kävimme kerran veneellä jossakin saarella. Siellä oli huutokauppa, mistä isä osti äidille käsin pyöritettävän ompelukoneen. Äiti ompeli meille kaikille vaatteet ja käänsi takkeja, joista saimme koulussa käytettäviä siistejä ja lämpimiä vaatteita.

Varsinainen tontti kuului kartanolle, missä asui hienostoväkeä. Muistan, että ihmetystä

herätti sisäveessa. Kartanossa oli myös minun ikäiseni tyttö, kovin ilkeä minua kohtaan. - Kartanon laiturilla kävimme uimassa. Minä putosin kerran kuusivuotiaana syvään veteen. En tiedä, mitä tapahtui, huusinko vai mitä, mutta jostain matkan päästä ryntäsi pitkäjalkainen koira, joka raahasi minut rannalle. Siitä tapahtumasta jäi suuri ruskea läiskä vasempaan kylkeeni. Se vaaleni ajan oloon ja poistui vasta lukioaikana. Vuosia myöhemmin kuulin, että pelastajakoira oli ammuttu, kun se oli purrut jotakin ihmistä postissa.

Särkisalossa aloitin varsinaisen koulunkäyntini, mutta se jäi lyhyeksi, sillä pian tuli muutto Raumalle. Siitä seuraavassa jaksossa. Förbyssä opin hyvin ruotsin kielen, sillä kartanon väki puhui ruotsia.



Kuolleita

Surulla ilmoitamme, että veljemme MARTTI OLAVI PULLI on kuollut.

Hän oli syntynyt 24.2.1940 Längelmäellä, Elvi os. Matikka ja Uuno Pullin, nuorimmaiseksi lapseksi. Martin vanhemmat olivat kotoisin Koiviston Saarenpäästä.

Martti teki elämäntyönsä Huittisissa, perusti Pimatic ja Polarteknik Oy:n ja oli niiden toimitusjohtaja.

Kaipaamaan jäivät Martin perhe ja siskot: Paula, Leena ja Kirsti

Tääl' tapahtuu

Suomen Koivisto-Seura ry:n sääntömääräinen Vuosikokous

Lauantaina 24.4.2021 klo 11
Turun Karjalatalo, Itäpellontie 2, 20300 Turku

Vuosikokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat. Äänioikeuden tarkistaminen aloitetaan klo 10.30. Poikkeustilanteen vallitessa kokous tullaan järjestämään pääasiassa etäyhteyksin, jolloin kokoustilassa voi olla samanaikaisesti enintään kuusi henkilöä.

Ennakoilmoittautuminen pakollinen
10.4.2021 mennessä sihteerille.
jorma.kallonen@nic.fi tai puh. 0400 834 723

Etäkokouksen Teams-osallistumislinkki lähetetään ennakoilmoittautuneiden sähköpostiosoitteisiin.

Lisätietoa tarvittaessa.



KOIVISTON AUTO 
www.koivistonauto.fi

Onnitteluit' ja muistamissii'

Muista ystävääsi ilmoituksella.



Koivisto-tuotteita

Koiviston vuosikalenteri 2021, 12 €

Arvokkaiden valokuvien vuoksi kannattaa ostaa omaan arkistoon.

Kalenterin teemana on Koiviston sankarihautausmaa, kunnostushankkeen valmistumisen muistoksi. Kuukausikuvina on kuusi kuvaa ennen vuotta 1944 ja kuusi vuodelta 2020. Lisäksi kalenterista löytyy kaksi muuta vanhaa sankarihautakuvaa ja takakannesta vielä upea ilmakehän kuva lokakuulta 2020 sekä sankarihaudan lyhyt historia.



Pronssilaatta, 57 €
Hautamuistomerkkiin.



Lippalakki, 10 €
Koiviston vaakunalla



Putkihiivi, 12 €

Motiivi koivistolaisen naisen kansallispuvun rekon mukaan.

Hintoihin lisätään lähetyskulut.

Tilaukset Seija Jaakkola Koivukuja 23, 21530 Paimio
puh. 041 318 4614, seijam.jaakkola@saunalahti.fi